

Înalta școală a răspunderii

Angrenați în activitățile de tot felul, de zi cu zi, ale vieții noastre — personale și sociale — sintem, de obicei, înclinați să ne lăsăm furțați de aspectele imediate, în care cotidianul ne înfățișează realitățile din jur, cerințele și problemele cu care sintem confrunțați. Și nu ne dăm seama de procesul schimbării lor în timp. Ne oferim rareori prilejul unei scrutări obiectivate, al unei perspective, în observarea, în cântărirea și înțelegerea existenței, a devenirii noastre. Scăpăm din vedere că aparținem — cu tot ce sintem și aspirăm să fim, cu tot ce facem și ne străduim să înălțăm — unei istorii și că fapta noastră și ființa noastră sint — dincolo de orice alte semnificații de circumstanță și repede depășite — purtătoarele unor semnificații de aspirație și destin istoric. Cînd sintem puși în fața unor atare perspective, ne descoperim, uimiți de propria noastră funcție activă, marcați de această istorie, în mersul și sensul mersului căreia am fost implicați, la care am luat și luăm parte. Ne pătrundem, atunci, de un dublu sentiment de umilitate și de mindrie, de adevărul că sintem, ca popor, ca națiune, făuritori ai istoriei. Și ne simțim atunci, mai mult decît oricînd, în orele fugarelor noastre probleme și soluții existențiale de moment, pătrunși de conștiința chemării și a răspunderii față de existența și de condiția existenței noastre perene — sociale, naționale.

Asemenea prilejuri revelatorii de cumpănire dreaptă, obiectivată, a zilei de azi, în raport cu necesitatea și cu zările istoriei, le trăim, totuși, sistematic, în anii noștri, ai revoluției noastre socialiste și, mai ales, de la elaborarea mărețului Program al construirii societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării spre comunism. Partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-au învățat, astfel, să ne eliberăm de viziunile paralizante, stihinice, care ne stăpîneau, cîndva, gîndirea, să înțelegem că „bietul om sub vreme“ se poate înălța deasupra lor; să înălțăm din modul nostru de a fi și de a decide inițiativele resemnate și gesturile pasivității ori ale reflexelor spontane, pentru a le înlocui cu demersul judecăților larg cuprinzătoare, cu fermitatea actelor responsabil deliberate. În acest chip am crescut, odată cu procesul de transformări revoluționare, de fundamentală înnoire și de măreață construcție economică, socială și spirituală a țării. Și, iată, partidul ne pune, din nou, față în față cu noi înșine și — la sfîrșitul lui iunie, în ședința plenară a C.C. al P.C.R., apoi, la începutul acestei bogate luni, a roadelor lui Cuptor, în cel dintîi Congres al Consiliilor oamenilor muncii — descoperă, în complexul peisaj de uriașe performanțe, pe toate planurile vieții și dezvoltării noastre materiale, în climatul clocotitor de muncă și de realizări, care dau culoare și o caracteristică trăsătură dinamică existenței noastre, nu doar fapta ziditoare a omului muncii, ci, cu deosebire, expresia unor virtuți spirituale, a unei conștiințe ferm cristalizate și luminate de rostul istoric al acestor fapte de zidire și de creație. „Marea școală a muncii și a creației“ a fost, dealtfel, ca atare, evocată, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca un factor genetic al omului ce a prins să se structureze la noi — nou și exemplar și, fără nici o amăgire retorică, stăpîn pe propriul lui destin, pentru că stăpîn pe înțelegerea și pe legitimitatea acestui destin.

Stăpîn; așadar, nu numai eliberat de complexul alienării, ce-l domina și-l umilea pe vremea cînd, exploatat, opunea exploatatorului îndrîjirea condiției marginale a proletarului (condiție intrată, pentru el, azi, aici, în negura trecutului); ci cu adevărat liber și înaripat de sentimentul unei demnități și al unei puteri eroice și definitiv cucerite, în măsură a-l face să-și gospodărească singur casa și visurile — viitorul.

Autogovernarea liberă a societății apare, în aceste împrejurări, în chip firesc, ca un corolar al acestei demnități și al acestei puteri, care au schimbat fața și conștiința de sine a muncitorului (ca și a tuturor oamenilor muncii din celelalte categorii) și care se definesc, în esență, indefectibil solidare cu fața — și ea, schimbată — și cu problemele de viață și de viitor ale societății, integrate și subordonate lor.

Autogovernarea liberă a societății, așa cum ea se conturează în măsurile luate și înscrise în recente documente ale partidului, deschide perspectiva unei democrații autentice, pe cât de amplă, în dimensiunile ei, pe atât de profundă, în resursele și în funcțiile ce o dinamizează. Această democrație vizează nu doar toate structurile societății, prezența activă a maselor muncitoare, experiența și spiritul lor de discernământ și de inițiativă, nu doar reprezentanții tuturor ramurilor de producție materială și spirituală la dezbaterile și soluționarea marilor probleme care se pun continuu în sporiți a avuției naționale și continuu înaintări a țării și poporului spre culmile civilizației. Ea presupune, mai ales, în diversitatea — posibilă și necesară — a unghiurilor de înțelegere și de examinare a realităților și a proiectelor mai departe construite, o unitate de aspirații, de elan, de decizie, a poporului. Ea presupune, în același timp, un proces de anulare a spiritului de ușurătate, a înclinărilor spre tratări superficiale și spre soluționări de minimă rezistență — acolo unde acestea se mai manifestă; și, paralel, un proces de creștere a spiritului de răspundere și de abnegație. Ea vorbește despre disponibilitatea larg revoluționară „la ceea ce apare ca rezultat al dezvoltării” și, totodată, trimite la blocarea tendințelor spre rutină și a închistărilor conservatoriste; ea pretinde curaj și îndrăzneală în promovarea acestui nou.

Libertatea de a gospodări avutul țării, de a-i asigura căile spre înflorire materială și spirituală nu poate, desigur, să fie înțeleasă, în nici un caz, ca o deszăgăzuire a arbitrarului, a capriciului, a bunului-plac; ea închide, în însuși principiul ei, ideea de ordine, de disciplină, de rigoare morală, de convingere filozofică. Liber a se conduce pe sine înseamnă, înainte de orice, liber de ispitele degradatoare și rătăcitoare, ale vieții... „Democrația și disciplina se îmbină și se condiționează reciproc”, arată, cu adincă înțelepciune, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Nu se poate vorbi de o democrație reală fără o disciplină puternică. Altfel se ajunge la anarhie, la dezorganizarea activității, a vieții sociale”.

In acest context, oamenii or de cultură — ai artei, ai literaturii — le revine o sarcină deosebită, de o maximă însemnătate. Mai mult decât oricând, omul de artă, opera lui, sint chemați a fi, cu fermitate și fără echivoc, expresia gândirii materialiste și dialectice, care definește fața revoluționară a poporului nostru, drumul revoluționar pe care pășește acesta. Mai mult ca oricând, judecata critică și autocritică a realităților înfățișate și dezbătute în creațiile artistice se cere exercitată cu adine spirit de răspundere, deopotrivă, față de ceea ce cade în orbita judecării, față de felul cum se operează judecata, ca și față de cei cărora procesul și rezultatul judecării le sint comunicate. Creatorii de artă sint proiectanții necurmatei și armonioasei deveniri a omului nou, a omului omeniei comuniste. Din această perspectivă trebuie înțeleasă — și fiecare slujitor al literelor și artelor noastre, conștient de înalta îndatorire cu care partidul îl cinstește, înțelege — importanța recentei hotărâri a Comitetului Central al P.C.R. cu privire la creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, ale uniunilor de creație, ale conducerilor colective ale redacțiilor, Radio-televiziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole, în activitatea de informare și educare a oamenilor muncii. Din această perspectivă înțeleg creatorii îndemnul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu consiliilor de conducere colectivă ale instituțiilor culturale-artistice, de a-și spori contribuția la educarea socialistă a oamenilor muncii, de a milita pentru răspândirea în masă a unei arte cu profund mesaj revoluționar, umanist. Și din această perspectivă, se arată deplin luminoasă și semnificația Festivalului național „Cântarea României”, pentru dezvoltarea forței creatoare de care poporul nostru a dat, la prima ediție a acestuia, dovadă, pentru punerea în valoare a sensibilității genului lui artistic, pentru dezvoltarea continuă a capacității sale de a îmbogăți tezaurul nostru spiritual.

Creatorii de artă și toți slujitorii artelor noastre meditează la învățămintele și îndemnul ultimelor întîlniri ale conducerii de partid și de stat cu masele muncitoare; ei vor ști să și militeze, cu toată răspunderea de care sint capabili, pentru punerea în lumină și traducerea în viață a acestor inițiative și îndemnuri.

„T”